

LORKIEWICZ MICHAŁ (1897-1991)

Urodził się 3 września 1897 roku w Bułakowie, w rodzinie kierownika szkoły powszechnej w Wielowsi Franciszka i Salomei z Przyszańskich. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Krotoszynie, następnie kontynuował naukę w tamtejszym gimnazjum. Był członkiem Towarzystwa Tomasza Zana. Po uzyskaniu matury 1 września 1916 roku, zmobilizowany został do armii niemieckiej, do 29. baonu saperów w Poznaniu. 8 maja 1917 roku skierowano go na front pod St. Quentin we Francji, do 361. kompanii saperów przy 235. Dywizji Piechoty. W listopadzie 1917 roku awansowany został na stopień sierżanta. Wiosną 1918 roku, po miesięcznym kursie oficerskim w Lipawie na Łotwie, otrzymał awans na podporucznika. Po likwidacji frontu zachodniego, 361. kompania saperów przeznaczona została do Głogowa, dokąd po kapitulacji ewakuowany był 29. baon saperów.

Na wiadomość o wybuchu powstania w Poznaniu, z kilkoma żołnierzami Polakami opuścił szeregi armii niemieckiej, udając się do Wielowsi. 29 stycznia 1919 roku zgłosił się ochotniczo do formującego się w Koźminie baonu powstańczego, pod dowództwem Józefa Modlibowskiego, obejmując dowództwo 1. kompanii. Po krótkim przeszkoleniu przewieziony został z kompanią do Miejskiej Górki, na front rawicki. W czasie walk dowodzona przez niego kompania zdobyła z 3 na 4 lutego folwark Krystynki, Polskie Dębno i folwark Kąty. Pierwsze walki na tym odcinku zakończyły się jednak niepowodzeniem, ponieważ baon słupecki po stracie dowódcy na przedpolu Szymanowa, wycofał się do Słupi Kapitulnej, a Lorkiewicz w obawie przed oskrzydleniem kompanii zarządził odwrót do Zielonej Wsi.

Podczas drugiej bitwy o Rawicz (5-6 lutego) 1. kompania bezskutecznie wraz z baonem słupeckim zaatakowała niemiecką załogę w Szymanowie. Zmuszona do wycofania, obsadziła Zieloną Wieś, Wydawy i Stwolno. 10 lutego Lorkiewicz otrzymał list niemieckiego dowódcy, gen. Lütwitza, zapraszający na spotkanie na moście granicznym na rzece Orla, w którym zaproponował kapitulację i oddanie zajmowanych wsi. Żądania zostały odrzucone, na co Niemcy zaatakowali oddziały powstańcze, zmuszając je do odwrotu. Z grupą żołnierzy bronił się na zachodnim krańcu Zawad, przyczyniając się do powstrzymania nieprzyjaciela. Następnie, atakując siłami kompanii koźmińskiej, kórnickiej i plutonu zielonowiejskiego zdołano wyprzeć Niemców (10 lutego) z utraconych poprzednio wsi. Tak zajęta linia frontu utrzymana została aż do zawarcia rozejmu. Rozpoczęto tam formowanie 11. pułku strzelców wielkopolskich (późniejszy 69. pułk piechoty), w skład którego 22 lutego weszła 1. kompania jako 8. kompania II. baonu.

W styczniu 1920 roku na podstawie traktatu wersalskiego 69. pułk piechoty przejmował od Niemców Kępno i resztę ziem tego powiatu. Kompania Lorkiewicza przejmowała tereny wzdłuż

rzeki Prosny, m.in. wsie Opatów i Siemianice, po czym przerzucona została do rejonu Lidy, wchodząc w skład 17. Dywizji Piechoty, stanowiącej odwód frontu północnego. W wojnie 1920 roku służył w stopniu porucznika jako dowódca II. baonu 69. pułku piechoty, pełniąc następnie funkcję oficera operacyjnego i adiutanta w sztabie 34. Brygady. Po powrocie skierowany został do Biedruska, na kurs dowódców baonów, otrzymał przydział do 7. pułku saperów w Poznaniu (Wilda) i wówczas, rezygnując z dalszej kariery wojskowej, rozpoczął studia na Wydziale Prawa UP. Po ich ukończeniu i dwuletniej aplikacji sądowej, w maju 1925 roku został sędzią powiatowym w Poznaniu. W 1927 roku otrzymał awans na sędziego okręgowego, a rok później został oddelegowany do pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości, na stanowisko kierownika kadr sędziowskich na apelacje poznańską, katowicką i toruńską.

1 maja 1932 roku zrezygnował ze służby państwowej, podejmując prywatną praktykę adwokacką. 1 stycznia 1932 roku awansował do stopnia kapitana rezerwy. 6 sierpnia 1939 roku zmobilizowany do 7. baonu saperów na stanowisko dowódcy kompanii rezerwy nr 174. Skierowany został do Władysławowa (k. Turka), w celu prowadzenia prac fortyfikacyjnych na przyczółku mostowym pod Kołem. We wrześniu 1939 roku jego kompania wykonywała prace saperskie na szlaku odwrotnym Armii „Poznań”. Do niewoli dostał się (19 września) nad Bzurą. Do końca wojny przebywał w oflagach: Osterode w górach Hartz, Arnswalde, Prenzlau i Grossbom-Weslphalenkoł, skąd w styczniu nastąpiła piesza ewakuacja obozu do Sandbostel pod Bremą.

W czasie pobytu w obozach jenieckich prowadził kursy uniwersyteckie dla aplikantów oraz przewodniczył egzaminom adwokackim. Po wyzwoleniu rozpoczął pracę w Polskiej Misji dla Badania Zbrodni Wojennych w Bad Ziehnhausen, pełniąc funkcję zastępcy szefa Misji. W styczniu 1946 roku powrócił do kraju, a od kwietnia rozpoczął w Poznaniu praktykę adwokacką, pełniąc jednocześnie funkcję radcy prawnego w przedsiębiorstwach państwowych. 1 lipca 1971 roku przeszedł na emeryturę, pełniąc nadal różne funkcje w Radzie Adwokackiej i udzielając się społecznie jako członek Prezydium Krajowej Komisji Weteranów Powstania Wielkopolskiego. Awansowany został do stopnia podpułkownika (ze starszeństwem od 9 maja 1981 roku).

Zmarł 30 grudnia 1991 roku w Gdańsku, a pochowany został w kwaterze powstańców wielkopolskich na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Za liczne zasługi został odznaczony w latach 1919-1939: Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych (dwukrotnie), Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918-1921 i Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości; w latach 1945-1985: Orderem Odrodzenia Polski V, IV i III kl., Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym, Srebrnym Medalem Zasłużonym na Polu Chwały, Medalem za Wojnę Obronną 1939 i Medalem 40-lecia PRL.

Ze związku małżeńskiego z Marią z Majkowskich (primo voto Konwerską) urodziło się dwoje dzieci: syn Jerzy (ur. 1932) i córka Hanna (ur. 1936). Napisał kilka przyczynków i wspomnień z okresu powstania wielkopolskiego 1918-1919 i wojny obronnej 1939 roku, m.in.: *Walki pod Rawiczem (Przeciw pruskiemu zaborcy. Wspomnienia i listy uczestników Powstania Wielkopolskiego)*, wybór i opracowanie L. Gomolec i B. Polak, Warszawa 1979, 56-73); *Saperskie opowieści* (WPH nr 1 z 1983 roku, s. 316-317), *Wspomnienia z 1939 roku* (WPH nr 2 z 1984 roku, s. 342-345).